

GÁBOR DÉNES EMLÉKÉRE

Gyulai József

az MTA rendes tagja

a NOVOFER Alapítvány kuratóriumának elnöke,

az MTA Műszaki Tudományok Osztályának elnöke

Gábor Dénes, a holográfiai módszer feltalálásáért és továbbfejlesztéséért Nobel-díjjal kitüntetett világhírű tudós és humanista gondolkodó születésének III. évfordulóját köszöntjük. Emlékezünk a tudósra, a mérnökre, a feltalálóra, és minden tisztelet megérdemlő életművére; emlékeztetve a kortársakat Gábor Dénes máig ható, sőt még a jelen generáció jövőjének is szóló üzeneteire. Június 5-i születésnapját köszöntve emlékezzünk a humanista gondolkodóra, és hajtsunk fejet életműve előtt! Az idén talán a korábbiaknál is „tisztelgőbben”, hisz ez évben kerek 40. évfordulóját ünnepeljük Gábor Dénes Nobel-díjának.

Mint a Gábor Dénes-díjat adományozó NOVOFER Alapítvány Kuratóriumának elnöke és a Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának vezetője, jómagam külön is szívemen viselem Gábor Dénes emlékének ápolását és életművének megőrzését. Úgy ítélem, hogy e köszöntő sorokat követő tudománytörténeti dolgozat értékes és teljes képet ad Gábor Dénes életéről és életművéről. Ezzel egyúttal tisztelegni szeretnénk az eddigi Gábor Dénes-díjasok teljesítménye előtt is, és erőt, bátorítást adni a mostani fiatal korosztálynak a nagy tudós és a méltó elődök példájának követésére.

A NOVOFER Alapítvány 1989-ben hozta létre a Gábor Dénes-díjat, amely a műsza-

ki-szellemi alkotások, a mérnöki munka, a technológiai fejlesztés terén nyújtott kiemelkedő teljesítmények elismerését célozza. A Gábor Dénes-díj megalapítóinak szándéka egyben a technológiai innováció, a műszaki/mérnöki kutatómunka, az ember által teremtett gépek és létrehozott anyagi konstrukciók iránti társadalmi figyelem és elismerés felkelése és megerősítése volt. A tudományos és szellemi teljesítményekre épülő világunkban vissza kell állítani, meg kell erősíteni az anyaggal történő bánás, a technológiai képességek, a műszaki alkotások és alkotók iránti méltó társadalmi elismerést is. A Gábor Dénes-díj és annak ma már több mint húszéves története alapvetően a fentiekről szól.

A Gábor Dénes-díj, díjak átadására 2005 óta, decemberben a Parlament Főrendházi ülésstermében, ünnepélyes külsőségek közepette, a magyar kormány illetékes tagjainak aktív részvételével került sor. Az évente általában hét kiemelkedő személyiség számára kiosztott díj az egyik legnevesebb műszaki alkotói elismerés Magyarországon. 1993 óta háromévente kerül sor a Nemzetközi Gábor Dénes-díj adományozására, amelyet az adott évben egy-egy hazai és külföldi, 35 év alatti fiatal kutató, fejlesztőmérnök kap meg. A soros adományozás 2012-ben esedékes.

2010 végén jelentős változás következett be a NOVOFER Alapítvány kuratóriumá-

nak összetételében. Az új kuratórium az első ülésén határozott arról, hogy a „*megőrizve meghaladni*” elv alapján, az elkövetkező években új pályára állítja a Gábor Dénes-díj ügyét és a műszaki, mérnöki munka társadalmi elismertetésével kapcsolatos tevékenységét.

Szilárd meggyőződésem, hogy nincs versenyképes ország versenyképes gazdaság nélkül, csakúgy, mint ahogy nincs versenyképes

termék fejlesztés nélkül, és nincs versenyképes fejlesztés színvonalas kutatás nélkül. Minderre Gábor Dénes élete és munkássága fényes példa és remek bizonyíték. A következő tanulmány, remélem, minden olvasónak inspirációt ad ahhoz, hogy mindenki a maga helyén tervezze, alakítsa és „feltalálja a jövőt”, ahogy ezt Gábor Dénes a híres, 1963-ban írt könyvében tette.

